

Observatoriul este de done ori in septimana, mercuria si sambat'a.

Pretiuul

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singlaratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treil'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrese de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 90.

Sibiu, 8/20 Novembre 1878.

Anulu I.

Memoriu asupra starii Romaniloru transdanubiani.

(Urmare.)

Pe langa acestea vedindu, ca pe Bulgari 'i patronésa poterniculu imperiu alu Russiei si face in favórea causei loru sacrificie enorme, espunendu-se chiar' la unu resbelu crancenu si asia de costatoru, éra statulu si gubernulu grecescu se constitue de oficiu in fati'a Europei patronulu si sprijinatorulu causei greciloru supusi ai Sultanului; si ca numai pentru noi Romanii nici o putere, nici unu gubernu n'a radícatu vocea pentru apararea drepturiloru nóstre, nici chiar' Franci'a, nici Itali'a, cari subtu punctulu de vedere ethnologicu sunt vis-à-vis de noi Romanii, ceea-ce Russi'a este pentru Bulgari, déca nu si mai multu; pentru-ca multu mai bine unu Romanu intielege limb'a italiana de câtu Bulgarulu Macedoniei intielege limb'a russésca, n'au luat in manile loru drépt'a causa a Romaniloru, cu tóte ca Romanii cá unu poporu de ginta latina au acelasiu dreptu asupra simpathiei si sprijinului Natiuniloru si Statelor neolatine, ce aru putea avea Bulgarii asupra simpathiei si sprijinului Muscaliloru si Slaviloru: vedindu-ne — dicu — in acésta situatiune, si temendu-ne cá nu cumva in locu de a se ameliorá positiunea si viitoriulu nostru cu nou'a stare de lucruri, ce este in ajunu a se regulá, din contra s'aru compromite si ar deveni nesupportabila, déca elementulu Romanu va fi condamnatu a se asimilá cu Bulgarii séu cu Grecii, si asia se devina victima pe altariulu Slavismului séu Elenismului, si atunci se regretamu starea actuala de lucruri si sistemulu gubernamental alu Turciei, sub care ni s'a respectatu celu pucinu limb'a materna si esistenti'a nóstra nationala: Avendu dicemu in vedere acésta eventualitate desastrósa si impinsi de sentimentulu de conservare, avemu onóre a recurge la sentimentulu de justitia a Excelentiloru-Vóstre si la prevedietórea intieptiune si judicata a Loru, spre a invoca in numele dreptatii, si alu intereselor generalu ale Europei sollicitudinea si sprijinulu Mariloru Poteri, cá in viitoriulu Congresu, ce se va aduná, spre a regulá si a organisá administrarea provinciiloru Turciei din Europ'a, se se tiena séma si de noi Romanii si se se ié tóte precautiunile, cá in constituirea provinciiloru diseg Bulgare si Grecesci, se fia aparate tóte drepturile nóstre, si mai cu séma limb'a si individualitatea

nóstra nationala de poporu distinctu se fia puse la adapostu de ori-ce vatemare séu inriure, care directu séu indirectu ar tinti si ar putea aduce mai curendu séu mai tardiu elementulu Romanu la o contopire séu absorbire de elementulu Bulgaru séu Grecu, ceea-ce nu s'aru putea face fara turburari si ciocniri prelungite intre asupritori asupriti si nedreptatiti; cá-ci este invederatu, ca déca Romanii au tienutu asia de multu la limb'a loru materna si la nationalitatea loru de origine latina, in câtu se faca a le respectá atátia secolu de barbaria si de fanatismu, este peste potintia a se lasa ei de buna voia la dispositiunea Bulgariloru si Greciloru, cá tocmai acum in secolulu alu XIX-lea, disulu secolu alu nationalitatiloru, se-si védia limb'a loru materna si individualitatea loru nationala atentate in diferite moduri si se nu se opuna cu tóte fortiele loru morale si materiale la tendentiele si manoperile Bulgariloru si Greciloru, spre a-i desnacionalisá si asia se-i faca se dispara de pre pamentu cá poporu si cá Natiune.

Si fiindu-ca interesulu generale alu Europei cere, si Marile Poteri 'si dau tóte silintiele, cá se regulese orientulu asia, in câtu se se asigure pentru viitorulu o pace durabila, si se nu mai fia orientulu unu focariu de turburari si de nelinise generala, se intielege ca un'a cá acésta nu s'ar putea obtiené, de câtu prin satisfacerea necessitatiloru si a legitimeloru aspiratiuni ale diferiteloru popóra ale Orientulu intr'unu modu nepartinatoriu si logicu, dandu fia-caruia ceea-ce este alu lui, intocmai precum unu parinte, la regularea successiunii séle, tiene contu de toti mostenitorii sei legitimi, cá-ci numai cu modulu acesta ar putea se evite desordinea si desbinarea, ce se va ivi intre succesorii sei in privintia mostenirii.

Este dara nu numai dreptu, ci si logicu, cá Romanii din peninsul'a Balcanica se nu fia nesocotiti in proiectarile si combinarile Areopagului europénu, din care va esi noulu edificiu politico-administrativu alu Turciei; pentru-ca in casu de a nu se bucurá si Romanii de acelea-si drepturi si avantajie cá si Grecii si Bulgarii, armoni'a in nou'a stare de lucruri va fi totu-deauna nestatornica, antagonismulu si turburarile voru deveni o bóla cronica si periodica; cá-ci Romanii nedreptatiti si nemultumiti de nou'a constituire a provinciiloru diseg bulgare si grecesci, in cari ei nu 'si voru avé individualitatea loru, nu cá persóne, ci cá poporu si natiune,

voru regretá vechiulu regimu, care le garantá acestu dreptu, voru avea recursu la ori-ce miidulocu li s'aru parea de natura a satisfacere legitimele loru dorintie si interese, si asia atunci in locu de o pace durabila, va esi, din o asemenea intocmire si constituire a popóraloru crestine in provincii autonome (self-gubernement), o ferbere si nisce turburari periodice, ceea-ce nu póte fi nici dorintia mariloru Poteri, nici scopulu intrunirii Congresului.

Dér fiindu-ca Bulgarii si Grecii se disputa asupra Romaniloru, unii dicendu, ca sunt Ellenovlachi, si aru face parte din natiunea greca; éra altii dicendu ca in Macedoni'a, afara de pe la tiermurile marii Egee, nu sunt de câtu Romani, si ca prin urmare Grecii n'aru avea nici unu dreptu se aiba pretentiuni asupra Macedoniei, si nu mai este indoiala cá si unii si altii vreau sa aiba pre Romani nu cá confederati ai loru, ci ca nisce cetateni ai Provinciei autonome Bulgare séu Grecésca, ca asia se-i póta bulgarisá séu grecisá mai lesne si mai pe nesimtite; noi Romanii venimu se aretamu Europei si lunei intregi, ca nici trecutul nostru nici presente nostre, nici positiunea si calitatile nóstre fisice si morale nu sunt de natura a permite, cá noi se devenimu Bulgari séu Greci; ba nici interesulu bine intielesu alu Orientulu si alu Europei nu permitu una cá acésta; si éta pentru ce:

Romanii precum s'a mai spusu, sunt asediati cá unu poporu dominatoriu la inceputu, in partile acestea doue-dieci de secolu aprópe; ei totu-deauna, si cá dominanti si cá dominati, n'au incetatu nici unu momentu de a fi unu poporu distinctu cu individualitatea sa nationala, adeca unu poporu deosebitu de poporulu bulgaru, grecescu etc., ei si in templu Bizantiniloru au formatu unu statulu alu loru deosebitu in peninsul'a Balcanica, candu aliati si uniti cu Bulgarii sub regii fratii Asan, candu singuri, precum au fostu in Epiro-Thesali'a si in Macedoni'a, candu acestoru locuri li se dedese denumirea de Valachi'a mare, denumire care a fostu priimita de toti autorii Bizantini, si se coprindea in acésta Valachi'a mare partile Thesaliei, Epirului si Macedoniei, pe unde se intinde muntele Pindu, unde si astadi chiaru Romanii sunt si mai numerosi si mai compacti, si dupa caderea imperiului Bizantinulu, venindu Turcii si gasindu unu poporu deosebitu de câtu Grecii si Bulgarii si Albanesi, l'au

Foisiór'a „Observatoriului“.

Episcopulu Gavrielu Gregoriu Maioru.

(Urmare.)

Gregoriu Maioru ca monachu deveni atatu de cunoscutu inaintea clerului si poporului incatu la a. 1751, 3 Noembre — candu Inocentiu fu silitu se abdicá de episcopia — Maioru inca fu candidat si inca in loculu alu 2, in presentia comisariloru regesci: Davidu Mariasi de Macsia prefectulu comitatului Clusiu si Petru Dobra de Zlatna asesoru regescu, romanu de origine¹⁾. Dar' de episcopu in anulu urmatoriu s'a intaritu Petru P. Aronu sub care (1754) s'au si deschisu scólele din Blasiu incepute de Inocentiu. Acum pentru monachulu Maioru se deschide unu campu mai largu spre realizarea ideiei sale: luminarea natiunei romane; cá-ci fu numitu de profesor. Si asia densulu fu primulu profesor de limbi si sciintie la acelu gimnasiu, incredintandu-ise si grigea bibliotecei si totu odata fiindu si prefectu preste scoli²⁾.

Curendu dupa aceea Maioru fu numitu, de episcopulu Aronu, asesoru consistorialu dar' in acestu oficiu nu fu indestulitu³⁾.

Mai tardiu nascenduse neintielegere intre episcopulu Aronu si Calugarii, pentru dominiulu episcopiei, Gregoriu Maioru fu unulu din cei doi calugari, cari alergara pentru aperarea drepturiloru sale la Vien'a la imperatés'a Mari'a Teresi'a, de unde in curendu s'a si intorsu, aducendu pre langa resolutiunea ca „de aci incolo calugarii insi se-si aléga prepositu, se nu fie mai mare preste monastire Vicariulu episcopului; calugarii er' nu episcopulu se administre veniturile mona-

stiresci“ pre langa acésta resolutiune dicu a adusu si carti frumóse pre care le a donatu bibliotecei diecesane¹⁾.

Dupa reintórcerea sa dela Vien'a fu alesu de prepositu. Dar' acestu oficiu fu pré simplu, elu era destinatu pentru alta demnitate nu pentru calugaria, elu era destinatu pentru o demnitate din carea se póta ajutá tuturoru: avutiloru cu esemplulu er' seraciloru cu consiliulu si materie.

La anulu 1764 in 25 Februariu a muritu episcopulu Aronu. In 30 Iuniu se aduna clerulu dupa datina se-si candidese episcopu; si in presentia comisariloru regesci bar. Ignatiu Bornemisa de Cason, tesaurariulu si Franciscu Boeriu, judele nobililoru din comitatulu Belgradului, votandu-se, Maioru fu candidat in loculu primu cu 90 de voturi; in alu doilea a fostu episcopulu Inocentiu Miculu, care preatunci érá in Rom'a, cu 72; in alu treilea Silvestru Caliani cu 16; si in urma Atanasiu Rednicu cu 9 voturi²⁾. De episcopu s'a intaritu de imperatés'a Mari'a Teresi'a, Atanasiu Rednicu. Si fiindu-cá Maioru cu mai multi protopopi au fostu suplicatu la pontificele romanu Clemente alu XIII, cá se midilocéca la imperatés'a se se intarésca éra si Inocentiu, s'a facutu opositiune in contra noului episcopu. Episcopulu arata acésta la imperatés'a, care numai decatu dispuse generalulu dela Sibiu c. Hadik presied. gubernului et armorum prefectus se chieme pe Gregoriu Maioru se respunda despre tóte cele relative la Atanasiu.

Acést'a s'a si intemplatu, si dupa ce Maioru fu 3 luni si diumetate in Sibiu fu dusu la Muncaci cu escorta militara la monastirea depre muntele Csernék, publicanduse in tóta Transilvani'a ca niminea se nu corespondese cu elu³⁾. Astfelu s'a implinitu dis'a eruditulu Rochefoucauld: cá adevéru nu face atata bine

in lume, catu reu face aperarea lui, pentru-cá adevéru e o fintia asia de inalta si departata catu nu totu ochulu póte se o distinga, se o cunósca.

Cu cate lipse si neajunsuri va fi avutu se se lupte la acea monastire, si cu ce pacientia va fi suferitu acelu esiliu ne vomu poté inchipu numai déca vomu considerá, ca densulu a fostu acóló 7 ani si cu deosebire déca vomu cugetá, ca omulu cu atatu suferé ceva cu mai pucina pacienintia cu catu scie ca acea pedépsa e injusta.

Dar' nici o intemplare nu e asia de nefericita incatu omulu esertu si intieptu se nu traga ceva folosu. Elu a fostu esilatu si a suferitu esiliulu 7 ani, dar indata a aparutu mai luminatoru si mai stralucitoru.

La a. 1771 imperatulu Iosifu merse la Muncaci. Din multimea ce i urmá, spre marea mirare a tuturoru se audi o voce. O voce ce arátá a fi esitu deintru-unu pieptu plinu de suferintie! „Indurate a me audi“ fu resunetulu acelei voce modeste¹⁾. O admirare si uimire produsera aceste cuvinte in publicu. Imperatulu care din tineretiele sale aratase ca-si iubese popórale sale, n'a interdiatu de alu intrebá „cine esti?“ Atunci Maioru isi descoperi inaintea imperatului, necazulu si pedéps'a ce o suferea pe nedreptulu. „Eu sum Iosifu fiulu lui Jacobu, pre care lau vendutu fratii sei“ fu inceputulu vorbirei in care-si descrise patimele sale.

Curendu dupa aceea imperatulu intorcénduse la Vien'a, dispuse canceleriei unguresci cá se cerce caus'a lui Gregoriu Maioru. Lucrulu s'a implinitu, si Gregoriu aflandu-se nevinovatu s'a eliberatu; si fiindu-cá tocma pre atunci s'a facutu in Vien'a tipografi'a russésca-romanesca, Maioru fu numitu de censoru la aceiasi tipografia de cátra imperatés'a Mari'a Teresi'a, prin midilócirea agentulu Ioane Neagoi, feciorulu protopopulu Maniu din Armeni.

(Va urmá.)

¹⁾ Sam. Clainu la Cipariu Acte si Fragm. p. 96.

²⁾ Sam. Clainu, la Cipariu Acte si Fragm. p. 96.

³⁾ Ilarianu A. Papiu, Vieti'a, Operele si ideile lui G. Sincai p. 2, si Sam Clainu la Cipariu Acte si Fragm. p. 105 et 217—224.

¹⁾ Cipariu, Acte si Fragm. pag. 106—107

²⁾ Sam. Clainu la Cipariu, Acte si Fragm. p. 114.

³⁾ Sam. Clainu la Cipariu, Acte si Fragm. p. 115—118.

¹⁾ Sam. Clainu la Cipariu Acte si Fragm. p. 125—126.

recunoscutu ca atare cu numele de Vlachi, ce le avea dejá.

Religiunea crestina resaríténa, care mai cu séma pe atunci erá singurul terenu pe care se putea uni tóte popórale crestine subjugate de Turci, si care erá legatur'a cea mai sacra si cea mai tare ce le inpreuná si le tienea strinsu legate, a fostu caus'a pentru care Romanii acestia nu puteau avea in bisericile lor limb'a latina, precum o aveau inaintea separarii celor doué biserici, de la resaritu si de la apusu.

(Va urmá.)

Estrase din debaterile de adresa ale Reichstagului din Vien'a.

(Siedintiele din 4 si 5 Novembre a. c.)

(Urmare.)

Ministru de finantie baronulu de Pretis: „Nimenea nu se va fi indoitu, ca indata ce cestiunea orientala a fostu pusa la ordinea dilei ea trebuia se atinga si interesele nóstre in modu directu. Noi ne amu datu tóta silinti'a se aparamu acele interese pe catu numai s'au potutu, pre langa crutiarea fortieloru nóstre finantiare si militare. Ocupatiunea a fostu pentru noi o mesura defensiva, acarei tendinti'a a fostu de a evita conflagratiuni ulterióre si mai mari, care probabilu, ca ar fi fostu mai periculóse si ne ar fi costatu mai multu si a impiedeca eschiderea nóstra dela directiunea comerciala si politica din aceea regiune pe care noi totudéuna o amu consideratu ca domeniulu de capetenie alu actiunei nóstre si pe care voindu D-dieu o vomu mantienea si in viitoru.

Pre langa acestea 'mi permitu a adaoge, ca ocupatiunea au fostu inceputa subtu niste inpregiurari, care ne indreptatiau a crede, ca ea se va si realizá pe cale pacínica si ca creditulu de 60 milióne votatu va fi suficientu. Numai resistinti'a care se opuse actiunilor de ocupatiune, au avutu de consecintia depasarea mijlóceloru preliminaru pentru acelu scopu si acésta intre nisce inpregiurari, care n'ar fi oferitu nici unui gubernu posibilitatea de a refusá responsabilitatea pentru acea depasare.“

Deputatulu Dr. Menger (centralistu): „Se cere o mare dosa de optimismu a crede, ca pentru anulu viitoru ne voru ajunge 60 de milióne.

Este claru, ca o armata cá cea austriaca, o administratiune cá cea austriaca, intr'o tíera care n'are drumuri, edificie publice, penitenciare, drumuri de fieru si mijlóce de comunicatiune, nu póte remanea fara investituri si nu va fi esageratu déca se va dice, ca pentru aceste investituri 70 pana la 80 de milióne nu voru fi suficiente. Ocupatiunea Bosniei si a Hertiegovinei ne va costá deci in primi doui ani deja, celu pucinu 260 milióne. Dara ce felu de bani sunt acele 260 milióne? Fia care fiorinu din aceste 260 milióne este banu inprumutatu si inca inprumutatu cu 7 cu 8 si mai multu la suta. Luandu de basa 7% acésta ar represantá o inmultire a dobendiloru cu 11 milióne.

Nu se póte sustienea deci, ca ocupatiunea a fostu reclamata prin interesele politicele comerciale ale Austriei. Chiemarea nóstra ar fi fostu si ministeriulu ar fi trebuitu se se intrepona cu intréga sa influintia in directiunea acésta, pentru de a se stabili o unitate de vama nu numai cu Bosni'a si Hertiegovin'a, ci si intre Serbi'a si tierile invecinate si intre Principatele dunarene si Austri'a (Prea bine!)

Nu ne remane deci alte consideratiuni decatu cele strategice, care culminéna in cunoscut'a tesa ca: Dalmati'a are lipsa de o tíera posterióra ei si ca noi trebuie se avemu o positiune din care se potemu combate influinti'a russésca. Eu si in privinti'a acésta sunt de alta parere. Bosni'a si Hertiegovin'a se tiermurescu cu Albani'a, Muntenegru si Serbi'a. Este posibilu, de si acésta nu o doresce niminea, cá se ne angajamu odata in lupta cu marele si puterniculu nostru vecinu din sud-ostu. Credeti d-vóstra domniloru, ca in casulu acela bas'a de operatiune a armatei russesci se va intinde in giurulu intregi Austrie, preste Romani'a, preste Dunare prin Romani'a si Serbi'a, prin tieri fara drumuri la Bosni'a si Dalmati'a? Eu credu, ca bas'a de operatiune va fi cu totul alta — ea se va intinde pe lini'a Varsiovi'a-Vien'a, si care va fi urmarea, déca va adveni acestu casu fatalu? Russi'a séu unu altu bunu amicu alu nostru n'are decatu se tramita unu milionu de ruble spre sudu si Albanesii, Muntenegrinii, Serbii si póte si Bosniacii se voru aruncá asupra armatei nóstre, atuncea onórea armatei nóstre va fi angajata si pe campurile de resbelu pe care se póte ca va fi decisa sórtea Austriei, voru lipsi acei 200.000 soldati, cari voru

fi inlantiuiti atuncea in Bosni'a si Hertiegovin'a din considerante strategice, (Bravo! in stenga).

Cestiunea este, déca ocupatiunea Bosniei ne ofere avantaje mai mari, decatu cum ar fi desavantajele, ce ar urmá din starea de insolventia. (Bravo!) Acesta este punctulu de plecare pe care trebuie se ne punemu.“

Deputatulu Hausner (polonu): „Se vedemu ce se petrece in giurulu nostru, se nu ne lasamu a fi sedusi prin o manopera cu totulu primitiva, precum este de exemplu, acelu latratu in contra Russiei ce se aude de catva tempu din partea diareloru semi-oficióse. Cine n'ar sci, ca acelu latratu se aude totudéuna candu le trebuie bani séu vre-o indemnitate de credite si cine n'ar sci, ca acelu tonu incéta la momentu schimbanduse intr'unu limbagiu plinu de consideratiune, dupa ce au bagatu banii in buzunaru, s'ar lasá póte a fi sedusu se crédia, ca esista óresicare incordare fatia cu Russi'a. Eu ve voiu aminti numai doue fapte, care s'au petrecutu numai cu 12 ani inainte de acésta: participarea la resbelulu danesu si cucerirea Schleswig-Holsteinului. Doui ani dupa aceea aliatulu nostru, carui'a noi cu sangele si banii nostrii i-amu datu ocaziune se-si probese armele sale inbunetatite, caruia i-amu ajutat se ajunga la cunoscenti'a de sine, servindu'i cá pedestalu in Germani'a, caruia i-amu ajutat se-si inmultiesca marin'a sa de resbelu — ne au pusu peciorulu pe cerbice, inrolá legiuni de insurgenti pentru cá se navalésca in Ungari'a si facea Italiei inputari, ca nu scie se dea lovitura in anima. (Voci: prea bine!) Si dupa o astfelu de experientia, care d'abea este de 12 ani éra si voiescu se ne recomande se intramu pe acelési drumuri? Nu pociu resiste convingerei ce mi se inpune, ca déca ocupatiunea se va pface in aneciune, déca acésta aneciune va conduce la alte ocupatiuni, care firesce ca voru permite Russiei se ia restulu provinciiloru turcesci, ca atuncea acésta aliantia cu Russi'a va exercitá si asupra organizatiunei nóstre de statu interióra, o influintia perniciosá si acésta temere se estinde pana la punerea in cestiune a totu ce amu castigatu dela 1860 incóce. (Aprobari). In numele puciniiloru mei partisani politici declaru, ca noi in adresa vedemu in prim'a linie perfecta condamnare a ocupatiunei si a totu ce este legata de ea si ce va trebui a se legá de ea, pentru ca noi in acea ocupatiune nu vedemu nemieu altu, decatu coniventi'a, aliantia cu Russi'a si pentru ca aspiratiunile nóstre, ur'a nóstra si directiunea nóstra sunt indreptate in contra Russiei. (Bravo! bravo!)

Voiu votá deci in contra adresei, nu numai in calitate de cetatiénu austriacu, care vede puse in jocu prosperitatea pacínica si adeveratele interese ale monarchiei, ci voiu votá in contra adresei in calitatea mea de polonu, pentru ca prin o aliantia cu Russi'a eu, in prim'a linie vediu amenintiate institutiunile autonome ale tierii mele de coróna.“ (Bravo! si aplaose prelungite).

Dupa cuventarea deputatulu Hausner, care a facutu o sensitiune fórté mare, toti deputatii, cati mai erau inscrisi la cuventu au repasitu. Cá ultimulu oratoru in debateru la adresa a luat cuventulu:

Raportorulu Dr. Tomasciucu (din Bucovina), care intre altele observa ca: „Austri'a si-au rescumperatu mandatulu pentru ocupatiunea Bosniei cu pretiulu sacrificarei celoru mai importante decisiuni ale tractatulu dela Parisu. Urmarea va fi, ca se va infintia o Bulgariu pana la Marea egeica si se va luá dispositiuni prin care singur'a bariera ce mai esiste intre poternica Russiei si Austri'a, adeca Romani'a, la acarei amicitie suntemu astadi avisati mai multu cá ori candu, se fia slabita si in fine se fia delaturata si acésta ultima fortificatiune, care ne mai desparte de Russi'a.“

Respunsulu imperatescu datu delegatiuniloru austro-ungare.

Sessiunea delegatiuniloru conchiemate in anulu acesta la B.-Pest'a, a fostu deschisa in 10 l. c. cu o pompa extraordinara. Dupa ce M. S. Imperatulu asculta cuventarile ambiloru presiedinti ai delegatiuniloru comitele Coronini si Szlavy, respunse prin urmatoriulu discursu, ce intre inpregiurarile actuale si dupa tenórea sa se póte considerá cá unu mesagiu de tronu:

„Fatia cu inaltele probleme care ve ascépta in sessiunea presenta, primescu cu o indoita multumire asigurarea lealei d-vóstra supunere. Inpregiurarile in care au convenitu mai pe urma delegatiunile, au fostu serióse. Evenimentele din Orientu

intraseru intr'o fasa decisiva. Ne aflámu in ajunulu unui congresu, care avea se puna in armonie rezultatele resbelulu cu recerintiele ecuilibrulu europénu si cu directu atinsele interese ale monarchiei.

In acele momente grave, gubernulu Meu i s'au votatu cu unu patriotismu demnu de recunoscentia, mijlócele, care l'au pusu in positiune se isi exercitese influinti'a cu succesu in ambele acele directiuni la congresu, precum si dupa congresu. Constatu cu o viua satisfactiune, ca congresulu i-au succesu a delaturá eminentulu pericolu alu unui resbelu europénu.

Pacea dela Berlinu a creatu o noua situatiune pentru tierile balcanice.

Indeplinirea ei consecenta si din tóte partile, pentru care gubernulu Meu se va intrepune cu tóta fidelitatea contractata, va fi in stare se impiedece in modu eficace repetirea aceloru pericole, care au amenintiatu pacea Europei si interesele nóstre. Pentru ajungerea acestui scopu, poterile adunate la Berlinu s'au invoitu, cá ocupatiunea si administrarea Bosniei si Hertiegovinei se fia concrediuta Austro-Ungariei. Eu am primitu acestu mandat.

Regretu, ca fatia cu profund'a desorganizare a tieriloru acelora n'a fostu posibilu a realizá ocupatiunea pe cale pacínica. Resistenti'a pe care elemente anarchice o au opusu intentiuniloru nóstre binevoitóre, a disparutu in scurtu tempu inaintea bravurei vitejei Mele armate.

Cu ocaziunea acésta, armat'a, care este productulu sistemii armare generale si-au facutu prob'a capacitatii sale in modulu celu mai stralucitu. Pentru acestu resultatu ve felicitésu cá pe reprezentantii aceloru popóra, din sinulu carora au iesitu armat'a, precum si cá membrii ai aceloru corporatiuni, care au ajutat cu prudentia si patriotismu gubernulu Meu intr'u ingrijirea si desvoltarea poterii armate.

Grabnic'a si petrundiátorea deslegare a problemei militare au emancipatu poporatiunea din Bosni'a si Hertiegovin'a de terorismulu agitatoriloru si Mi-a facutu posibilu se ordonesu rechiemarea unei considerabile parti din trupele de ocupare. Va fi seriósa silinti'a a balantiá sacrificiele pe care le pretinde realizarea mandatulu, cu situatiunea finantiara a monarchiei si a inaintá pe catu se va potea mai multu sosirea acelu momentu, in care administratiunea Bosniei si Hertiegovinei va potea fi coperita cu mijlócele proprii ale acestoru tieri.

Speranti'a, ca acésta va succede este cu atatu mai fundata, ca relatiunile nóstre cu tóte poterile sunt permanentu cele mai amicabile.

Domniloru! Sacrificiele ce se ceru dela D-vóstra sunt grele. Evenimente mari si istorice, acaroru impiedecare n'a statu in poterea nici unui statu, s'au presentatu inaintea monarchiei cu pretensiuni neobiciuite.

Sunt insufletitu de increderea, ca patriotismulu popóraloru Mele, ca prudenti'a reprezentantiloru lor nu voru remanea inapoiá marimei istoriculu momentu.

Sunt convinsu, ca veti intr'uni silintiele D-vóstra cu ale gubernulu meu pentru cá actiunea inceputa se fia terminata in modu fericitu pentru conservarea pazei europene, spre binele si glori'a monarchiei, spre consolidarea relatiuniloru ei interne si esterne.

In acésta firma credintia dorescu cá lucrurile D-vóstra se aiba resultatulu doritu si ve bine-ventesu in modulu celu mai amicabile.“

Dela congresulu nationalu bisericescu alu Romaniloru gr.-or. din Ungari'a si Transilvani'a.

(Raportu specialu alu „Tel. Rom.“)

(Urmare.)

Siedinti'a X, din 11/23 Octobru 1878.

Siedinti'a se deschide la 9¼ óre. Se cetesce protocolulu siedintiei VIII, care da ansa la o debateru mai lunga de órece parintele epp. Popasu sustiene ca, pasagiulu ce coprinde deslusirile date de densulu in caus'a de divergentia cu sinodulu eparchialu caransebesianu pentru intarirea alegerei unui asesoru ordinaru la consistoriulu bisericescu, nu ar reproduce lucrulu asia precum s'a intemplat.

Marienescu si Gaetanu sustienu ca protocolulu in acestu punctu este in deplina conformitate cu cele intemplate; de aceasi parere este si Babesiu, care insa cere cá, se se dea par. epp. tóta libertatea spre a-si face resumatulu votulu seu asia precum va voi se'lu stilisese. Eppulu Metianu pe de alta parte spriginesce vederile eppulu Popasu.

Debateru se curma prin o propunere a presiedului, care recomanda a se stilisá punctulu din cestiune cam in urmatoriulu modu: „Prea Sntia Sa eppulu Caransebesiului luandu cuventulu isi desvólta punctulu seu de manecare, si afirma ca, dupa statutulu organicu eppulu diecesanu are dreptulu de a intari séu de a nu intari pre asesorii consistoriali ordinari séu onorari in

senatul bisericescu; declara mai departe ca, in casu candu congresulu ar lua unu concludu in sensulu maioritatii comisiunei, densulu unu astfelu de concludu eventualu nu-lu va poté privi de deobligatoru, deórece este o schimbare a statutulu organicu, si acésta trebuie se primésca sanctionarea Maiestatii Sale; de altcum declara a fi aplecatu a compune lucrulu acesta pe alta cale.

Acésta propunere primita, protocolulu siedintiei VIII se declara de autenticat.

Urméza cetirea protocolulu siedintiei a IX care coprinde desbaterile despre regulamentul pentru regulara parochieloru. Dupa o discutie cam indelungata despre modulu ducerii protocolulu-diaru séu protocolu in întielesu strictu? — la propunerea dep. Marienescu autenticarea protocolulu acestei siedintie se amana pe siedinti'a următoare, dandu-se notariatulu voia a induce la protocolu simplu numai stilisarea §§-loru asia precum s'au primitu de congresu.

Presidiulu presenta: actele ce privescu infiintarea a 2 episcopii, una in Timisória, alta in Oradea-Mare. — Se transpunu comisiunei organizatóre.

Urméza la ordinea dilei continuarea desbaterii regulamentulu pentru regulara parochieloru.

Dep. Bartolomeiu, cá raportoru alu comisiunei propune primirea §. 9 in textulu propusu de consistoriu.

Z. Boiu face urmatoriulu amandamentu, cá adausu la calcaiu §-lui: „casuri esceptionale se lasa la apretuirea consistóriilor eparchiale, (adeca de a asiesa parochi si in comune ce nu dispunu de unu salariu de 400 fl. pe sama parochiulu) cari inse sunt datóre a raportá in astfelu de casu celui mai deaprópe sinodu eparchialu;“ cu scopu de a inconjura iregularitatile ce s'ar ivi in casu, candu nu s'ar poté pune administratoru din vr'o parochie vecina si candu comun'a respectiva n'ar fi in stare a face unu salariu de 400 fl.

Alecse Popoviciu afla acestu amandamentu de superflu, iar Ianculescu crede ca, congresulu ar poté esi din acestu impasu, déca ar mai face o clasa de parochii cu minimulu de 200 fl. salariu pentru preotu.

Eppul Popasu arata ca, in eparchia sa s'a facutu regulara parochieloru in contielegere cu poporulu si s'a stabilitu 6 clase de parochii. Acésta regulare densulu se róga a nu o alterá prin unu concludu cá celu propusu de comisiune ca-ci altcum densulu va trebui se decline de la sine ori-ce responsabilitate, déca, din caus'a dispositiuniloru prea rigurose a le congresulu in acésta materie, s'ar periclitá ortodocsi'a in cutare séu cutare comuna.

Presidiulu din partesi recomanda unu altu amandamentu la alu 2 din §. 9 cu scopu de a inpedcá cá, administratorulu unei parochii, in casu de definitiva ocupare a oficiulu de parochu, se nu fie espusu intemplerii de a fi datu cu totul la o parte. Acestu amandamentu e de urmatoriulu coprinu: „consistoriulu eparchialu le da unu administratoru parochialu provisoriuséu pe viatia si numai dupa ce se face vacantia póte comun'a se-si exercite dreptulu seu de alegere.“

Alecse Popoviciu combate acestu amandamentu, ca-ci elu ar restringe dreptulu alegerei libere alu poporulu.

La acestu amandamentu vorbescu Cosma, Dr. Ilarionu Puscariu, prot'a Tieranu si Lengheru. In urma incheindu-se desbateru se primese de congresu propunerea comisiunei cu amandamentulu lui Z. Boiu.

Acelasiu raportoru recomanda, a se primi §. 10 alinea 1. 2. 3. neschimbata, ér la a 4-a se adauge ca, asupra sesiuniloru din parochie cu administratori „se dispuna fie-care eparchie dupa trebuintiele preotimei pentru fondulu preotimei diecesane.“

Congresulu primese propunerea comisiunei in ce privescu al. 1. 3. Amendamentulu de la al. 4 inse da ansa la o desbateru mai indelungata.

Archimandritulu Popea este in contra acestui amandamentu, de órece elu ar fi o ingerentia a congresulu in afacerile sínodeloru.

Prot. Pesteanu e atátu in contra parerei proiectulu, cátu si a comisiunei si propune cá, „veniturile dela sesiunile parochiale (ale parochieloru ce au numai administratoru) se incurga in fondulu diecesanu pentru pensionarea parochieloru si pentru orfanii si veduvele acelora.“

P. Cosma sustiene textulu proiectulu.

Ér' eppulu Popasu, propune a se dice, ca de sesiunile numite „dispune fie care eparchie dupa trebuintiele preotimei sale.“ (Va urmá.)

Estrasu dintr'o corespondintia privata.

—(Dela Fruntariile Bosniei in 14 Oct. 1878.)— Gradisc'a vechia mi se pare ti-am descrisu-o, dara cá se ai o idea mai clara despre acestu Semlinu austro-croatu, i-ti impartiescu inca unele despre acésta cetate edificata in secolulu alu XVI si renoita pare-mi-se la an. 1835. Este situata pe malulu stangu alu Savei, alu patrulea fluviu in Austro-Ungari'a, dela Sissek in josu navigabilu, vis-a-vis de Gradisc'a turcesca (Berbir) pe o inaltime c'am 6—8 stangini asupra apei. Are doue suburbie (Uskoke si Dolnji-város) numera locuitoru inclusive suburbiele 3—4000, cea mai mare parte poporu simplu. Este intarita prin siantiuri afunde c'am de 3—4 stangini. Citadel'a (Festung) este potu dice exclusivu militara, avendu abea 30—40 locuitoru civili, cari toti sunt functionari, afara de 2—3 comercianti. Cetatea in sine e fórté mica, d'abea cá unu fortu alu Comornulu, mai mica deci de catu cea a Aradulu séu a Albei-Julia. Despre cele ce se intempla in Bosni'a nu-ti poti scrie multe. Cea ce sciu este, ca unele fractiuni din trupele mobilisate voru fi concediate pentru iérna, voru remané inse celu pucinu 100,000 pentru apararea cetatiloru ocupate. Se facu in tóte partile Bosniei si ale Hertiegovinei

multime de barace atatu pentru militari, catu si pentru caii acelora. Se edifica mai departe barace si pentru caii de posta, pentru-ca pe multe linii, Brod-Serajevo, Gradisc'a vechia-Travnik-Livno etc. se dá post'a in arenda pe langa pausialu ficu. Asta se face din punctu de vedere economicu de o parte, de alt'a findu-ca drumurile de totu rele, apoi statulu nu dispune de grajduri pentru caii la fia-care statiune, ar trebui deci se faca si spre acestu scopu o multime de barace, fiindu-ca numai pentru directiunea Gradisc'a vechia — Livno se receru 400 de cai. Intreprindietorii si liferantii facu treburi (Geschäft-uri) neaditu de bune cu edificarea liniei ferate campestre Brod-Serajevo, cu edificarea drumuriloru de tíera preste totu si cu edificarea baracelor pentru tóte trebuintiele.

Pe candu sperá comandantele supremu cá-si fini missiunea primese vestea, ca pe gener. Reinländer l'au frecatu insurgentii la Peci cum se cade; un'a dintre cele mai sangeróse ciocniri cu bosniacii.

Pe Hadji Loja l'au prinsu unu locotenente, acum se afla in Serajevo. Unu jidovu inventiosu (din Nagy-Szigeth) cetindu in diarie despre acésta, face propunerea comandantelu supremu, cá se arate pe bravulu conductoru alu insurgentiloru pentru parale asigurandu pe Philipovics, ca prin ast'a s'ar pótea acoperi o mare parte din spelele facute.!!

—Dara se-ti scriu ceva si despre Gradisc'a noua. Acesta este unu orasielu, mai bine disu, satu séu comuna cu 1500 locuitoru. 30 kilom. séu 4¹/₄ miliarie departe de cea vechia spre nodu-ostu, situata in apropierea unoru dealuri si paduri cá si celea din Croati'a. Langa ea sunt doue sate, anume: Kovacevac spre nordu-vestu si Cernik spre nordu. Ultimulu se tiene de provincia (Provinzland Slavonien); ambele sunt alipite de Gradisc'a noua, buna-óra cá suburbiulu Josefínu de cetatea Sibiiulu.

Inpregiurulu acestoru comune este fórté romanticu, spre sudu e unu plaiu (siesu) ad infinitum pana la Sav'a, in cealalte regiuni vii, gradini si paduri. Gradisc'a noua fusese resiedintia colonelulu pana candu mai esista inca graniti'a, éra astadi e centrulu cercului. Are tribunalu, judecatoria cercuale, oficiu de forestieri (Forstamt) o scóla poporala (Bürgerschule) cu 8 clase. Elevii si elevele ce absolvéza acésta scóla se primésca pe a 2 cl. ginn., reale si alte scóle superioare de fetitie; are si o scóla speciale pentru fetitie cu 4 clase. Avea odinóra scóla militara (Reg. Militärschule), are 3 bisericici, un'a gr. orient. 2 rom. cath. are si vre-o cate-va pravalii. O multime de maestrii, cei mai multi opincari (cari facu opinci). Are bereria, care provede mai tóta Slavoni'a cu bere, fiinduca numai in Esseg mai este un'a, si are in fine mai multe carciune de catu case private. Tienendu-se aci tergu de septemana, ultimele (carciunele) sunt de lipsa pentru sateni, cari sunt mai beutori, de catu tóte natiunile, ce am fostu norocosu a cunosce pana acum'a. De altcum ast'a provine de acolo, ca au de totu multe prune, care déca nu le potu vinde (buna-óra estempu, candu unu caru incarcatu cá pe la noi cu papusoiu costá numai 4—5 fior. de alta data de regula 15—20 fior.) le fierbu dinsii si apoi rachiulu i-lu béu cá ap'a. Are si vii multisióre, care producu multu vinu, mai cu séma negru, acesta inse e mai cu séma pentru intelegintia, care sórbe la elu cá copilulu din tiati'a mamei, cu tóte ca e fórté tare fiindu curatu, (nu cá pe la noi mai multa apa si alte basaconii.) Cu unu cuventu pe aici e lume cum éra in Transilvani'a inainte de 48. — Nici insu-si misicariile din apropiere nu potu face mare scumpete, ca-ci de si 1 Klg. de carne costa 46—50 cr. o parechia de pui 1 fl. 50 cr.; totusi ospetariulu e necessitatu se dea o mancare (friptura) cu 30 cr. ca-ci altcumu nu merge nimeni la densulu. Éra candu aru ridica toti ospetarii pretiurile, i-aru scóte slavonii pe toti afara din satu, si si-aru pune altii, cari se vendia bunu si la totu casulu eftinu. Ce privescu marfurile de vestiminte si schimburi etc. suntu tóte scumpe, si din cauza, dupa cum cugetu eu, fiinduca nu au cale ferata, éra Sav'a inca e departe si numai vér'a de intrebuintiatu, porto e mare, deci trebuie se fia si marfurile scumpe. Nu me miru tare sciindu cu securitate, ca insu si panur'a cea simpla o transporta dela Brasiovu si Sibiiu. Preste totu locuitorii acestei tieri sunt cu multu mai nededati cu lucru si de catu nasaudenii nostrii séu alti fosti granicieri. Canepa séu lana n'am vediatu lucrandu-se nici la o casa, n'am vediatu nici oi de locu de candu me afli in Slavoni'a, fara la 2—3 terguri de septemana am vediatu unele fripte. Apropo! o mancare delicata a slavoniloru: Ói'a séu porculu dupa ce iau trasu pielea i-lu trage cutare speculantu intr'o frigare de lemn, face unu focu mare si intorcandu ói'a séu porculu in frigare i-lu carcalesce, apoi asia intregu cu frigare cu totu i-lu aduce la tergu. Se radima catra unu parete, apoi se vedi tergu minunatu ce se face! Totu insulu merge cu 5—10 cr. si cumpara o portiune, apoi fuge in carciun'a cea mai deaprópe cumpara o litra cu vinu si se óspeta cá la nunta. Ast'a o facu si inteligentii, cumpara o bucata de óie séu de porc friptu, o duce insusi in ospetaria si-si face diu'a buna cá turdenii si campenii la tergulu Turdii.

Dar se mergemu mai departe. In Kovacevac nu se afla nimicu de insemnate. Unu Cimiteriu inse mi a atrasu atentiunea asupra-i. Acesta este situatu intr'uuu locu de totu frumosu pe o culme de dealu. Este ingraditu cu grathii de fieru, are unu frontispiciu de totu maestosu, de acolo poti vedé pana in Bosni'a. Intrinsulu se afla o capela minunata, asemenea celeia a contelulu Miko din Clusiu, nu este inse cripta privata, ci capela comuna, unde mergu slavonii la diu'a mortiloru se se róge. (N.B. Slavonii de si suntu omeni demoralisati cá tote cealalte propóra din tierile calde totu-si arata la lume ca ei suntu piosi. Ast'a se vede de acolo, ca dominec'a si in serbatori cu micu cu mare mergu la biserica si dupa cea la tergu séu la piatia, aci vine mai cu séma tineretulu.) (Va urmá.)

Romania.

(Audienti'a de receptiune a comitelui Hoyos.) Subtu acestu titlu i se scrie lui „Pester Lloyd“ cu dat'a de 8 l. c. din Bucuresci urmátorele:

„Câteva dile inainte de acésta noulu reprezentante alu Austro-Ungariei au avutu audienti'a sa de receptiune la principele Carolu. Conformu de nou fiesatulu ceremonialu comitele Hoyos inpreuna cu personalulu ambasadei a fostu luat cu doua trasuri de gala ale curtiei, prin colonelulu Filitis, primulu adjutantu alu Principelului, si condusu la palatu, unde a fostu primitu de intréga casa militara si civila princiaru si apoi fu introdusu la Principele.

Comitele Hoyos cu ocaziunea inmanuarei creditivei sale pronuntia urmatoriulu discursu:

„Monsignore!

Am onóre a Ve inmanuá Altetiei Vóstre Regale creditiv'a mea in calitate de ambasadoru extraordinaru si plenipotentiatu.

Va fi chiemarea mea si mi-o voiu considerá de datorintia nu numai a conservá bunele relatiuni care esista deja intr'unu modu asia de fericitu intre Austro-Ungari'a si Romani'a, ci a si contribui ca ele se devina si mai intime.

Indreptandu-mi silintiele spre acestu scopu, sunt siguru ca voiu dá espressiunea cea mai fidela sentimentelor Imperatulu, augustulu meu Sveranu si ca voiu servi adeveratelor interese ale ambe-loru tieri.

Permiteti-mi Alteti'a Vóstra Regala se imi esprimu profund'a recunoscintia pentru simpatie'a primire pe care o au aflatu primulu ministru si extraordinariulu ambasadoru alu Austro-Ungariei dela sosirea sa pe teritoriulu romanescu si rogarea de a-mi conservá acea buna-vointia, ale carei probe pretióse le am primitu deja pana acuma.“

Principele Carolu respunde:

„Mai intai de tóte salutu cu o sincera satisfactiune in persóna Escelentiei Vóstre pe primulu ministru plenipotentiatu in Romani'a. Denumirea D-vóstra este o noua proba a bine-voitoriulu si simpatieului interesu pe care c. si r. gubernu l'au purtatu in totudéuna pentru noi. Prelanga cea mai viua recunoscintia pentru Imperatulu augustulu Vostru suveranu primescu comitiv'a prin care Maiestatea Sa ve acreditésa prelanga Mine in calitate de ministru si ambasadoru extraordinaru alu Seu.

Credu, ca nu am lipsa a Ve asigurá, ce pretiu deosebitu punemu noi pe inpregiurarea de a intretienea cele mai bune relatiuni cu puterniculu imperiu invecinatu si cátu dorimu de multu, cá legaturile amicabile ce esista deja in modu asia de fericitu intre ambele tieri se devina si mai strense.

Incátu te privesce pe D-ta d-le comite, apoi sunt cu atátu mai multu incantatu, ca augustulu D-tale Domnu te au desemnatu pe D-ta de reprezentantu la curtea mea, cu cátu Mi sunt dejá cunoscute inaltele calitati care distingu pe Escelenti'a Vóstra. Gubernulu meu si-o vá tienea de placuta datorintia de a Ve inlesni missiunea pe care, precum speru, D-ta o vei implini aicea in decursu de multi ani si Ve asiguratu, ca veti pótea comptá in totudéuna pe deplinulu meu concursu.“

Dupa schimbarea acestoru discursuri, Principele lasa a i se presentá singuratici membrii ai ambasadei. In curtea palatulu era postata o companie de onóre, care atátu la sossire cátu si la plecare facu onorurile militare prescise, in tempu ce cantá music'a.“

Societatea academica romana.

Sesiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 20 Septembrie.

Se comunica doue carti, tramise de autorii lor pentru bibliotec'a societatiei academice: Zur römischen Lautgeschichte, die Guturale Tenuis“ de d. Dr. Moses Gaster, si „Studii constitutionale“ de d. Meitani. — Se primescu cu multumire.

La ordinea dilei raportulu comisiunei despre cea mai buna carte, ce trebuie se capete premiulu Nasturelu de 4000 lei. D. Sionu declara, ca, fiindu unulu din concurenti, crede, ca trebuie se se retraga, nepotendu luá parte nici la deliberatiune, nici la votare. Se invita d. A. Romanu a 'lu suplini in functiunea de secretariu ad hoc. D. presiedinte comunica o scrisóre sossita dela academi'a imperiala de sciintie din Petersburgu, prin care se anuncia, ca se voru tramite societatii urmátorele manuscrite: 1. „Demetrii Cantemiri, Incrementa et Decrementa aulae Othomanicae“; 2. „Annotationes ad decrementa aulae Othomanicae“; 3. „Vita Constantini Cantemiri cognomento senis“. — Se recomanda sectiunei istorice.

D. Baritiu cetesce raportulu generalu alu comisiunei pentru cartea cea mai buna, tiparita in cursulu anulu, si terminandu, spune, ca acesta e resumatulu

din raporturile speciale. Totu-deodata observa, ca dupa ce nici un'a din cartile venite la concursu n'a intrunit voturile unanime ale comisiunii, acésta a purcesu la votare, din care a rezultat, ca, cartea A a obtinutu 4 voturi contra 2; B 3 contra 3; C 2 contra 4 si D 1 contra 5; in fine dice, ca, déca societatea va cere analis'a speciala, este gat'a a ceti raporturile tóte. — D. Ionescu dice, ca comisiunea trebuie se vina cu o conclusiune formulata si motivata, si vedindu, ca d. Baritiu a resumatu numai lucrarea raporturilor speciale, cere se presente procesulu verbalu alu ei. — D. Babesiu crede, ca suntemu intre noi, in camer'a charitatis, si ca prin urmare ar' trebui se scimu, cine sunt cu numele cei notati cu litere si cifre, cà-ci in raportulu generalu se face secretu, nespunendu-ne nemic'a din aceste. Noi, fara a cunósce raporturile speciale si motivele, nu potemu intrá in discussiune. Cere se se cetésca raporturile speciale. — D. Aurelianu amintesce cele petrecute in siedinti'a de eri cu ocasiunea discussiunii asupr'a raportului pentru „Tieranulu romanu“. Acolo se cerea de d. Ionescu, cá se se completeze raportulu; totu asiá crede, ca trebuie se procedemu si aci. Este cestiune personala, prin urmare delicata, si motivarea trebuie bine intemeiata. — D. Maniu, sustienendu reclamatiunea d-lui Ionescu, dice, ca se cere prea multu dela raporturu; ca resumatulu e destulu de bine datu; prin urmare, séu se ne multumimu cu elu, séu se ceremu a ni se ceti raporturile speciale. — D. Odobescu dice, ca discussiunea s'a nascutu din cuvintele d-lui Baritiu adaoose dupa terminarea raportului generalu, ca adeca s'ar' poté dispensá de cetirea raporturilor speciale, ceea ce potea bine se lipsésca. D-lui cere a se ceti acele trei raporturi asupra operiloru propuse.

D. Sturdza face espunerea celoru petrecute in comisiune; constata, ca raporturile speciale s'au facutu unele fora critica, marginindu-se numai la espunerea simpla a coprinsului, apoi au urmatu discussiunile animate, dupa cari s'a facutu resumatulu. — D. Baritiu observa, ca reu a fostu intielesu de d. Odobescu; cà-ci d-s'a, tocmai din contra, déca nu érá intreruptu in raportulu seu generalu, ar' fi insistatu insusi, cá se cetésca tóte raporturile speciali, cu atátu mai vertosu, ca chiaru cu d. Odobescu se intielesese asupra acestui punctu. Apoi esplica, pentru ce nu s'a pusu numele autorilor: pentru-ca nu avuse tempu a ceti acestu resumatu colegiloru sei din comisiune, dér' acésta se poté suplini. Cestiunea inse este delicata, pentru-ca tempulu de 3—4 septemani nu ajunge pentru studiare. Ce ar' face societatea, candu voru intrá 10—15 opere? S'ar' cere permanenti'a ei. Comisiunea a pusu la votare si rezultatulu a fostu: Hasdeu a intrunitu 4 voturi, Sionu 3, Urechia 2 si Teulescu 1. In fine amintesce caus'a: pentru ce n'a venitu reportulu cu o propunere formulata? pentru-ca nu érá unanimitate. Inchieia cerendu a se decide, déca societatea voiesce se se puna numele autorilor in raportulu generalu, si déca voiesce se se cetésca raportulu asupra cartiei cu 4 voturi, apoi de va fi lipsa, si celelalte.

Consultandu-se societatea dupa incuviintiarea ei d. Baritiu cetesce recenziunea s'a. — D. Ionescu constata, ca lipsesce conclusiunea si dice, ca acésta trebuie se-o faca societatea intréga, mai alesu, ca d. Baritiu a facutu raportulu mai multu verbalu, si cere se se puna in discussiune numai raportulu asupra operei d-lui Hasdeu; crede inse, ca trebuie se se respinga. — D. Stefanescu se preocupa de cestiunea, déca acésta carte intra in conditiunile testamentului. Ea este o copia de documente vechi, carte vechia. Testamentulu inse éta ce dice: „carte tiparita originala“, conceptiunea si executiunea se fia originale. D. Hasdeu presenta o carte, in care minim'a parte este originala. Cere dér' a se respinge. — D. Odobescu observa, ca testamentulu a fostu regulamentatu. Art. 3 si 4 din regulamentulu prevede, ce e dreptu, ca traductiunile sunt escluse; dér' se face esceptiune pentru traductiuni cu anecse de note explicative, comentatiuni etc. Déca dér' la traductiuni de carti straine sunt admisibile note explicative si comentatiuni, cu câtu mai vertosu la reproductiuni de carti romanesci? — D. Stefanescu sustiene, ca regulamentululu nu se poté departá de intielesulu legeri fundamentale. Se dice comentarie, dér' aici sunt $\frac{2}{10}$ copieri, ér' comentarie numai $\frac{1}{10}$ parte; prin urmare nici valóre intrinseca, nici tienute conditiunile testamentului; insista dér' pentru respingere. — D. Babesiu intreba: ce folosu crede d. Hasdeu, ca poté resultá din cartea d-sale? Ne-a remasu datoriu cu acésta, pentru-ca nu face deductiunile, promite inse a le face in tomulu II; si pentru acestu cuventu crede, ca i s'ar' poté dá premiulu, in speranti'a tomului promis. — D. Stefanescu nu intielege, cum poté premiá speranti'a d-lui Babesiu? — D. Cretulescu declara, ca n'a potutu luá parte in comisiune si ca dn astu cauza se abtiene si dela votu.

Dupa inchieierea discussiunii d. presiedinte pune la votu raportulu comisiunii pentru premiarea cartiei d-lui Hasdeu, reflectandu, ca se votésca cu $\frac{2}{3}$ din numerulu membriloru presentu. Facéandu-se apelulu nominalu, se procede la votare, dupa care despuindu-se scrutiniulu, resulta, ca s'au datu 4 bile albe, 7 negre si 1 abtinerere.

D. presiedinte enuncia, ca premiarea cartiei d-lui Hasdeu („Cuvinte din Betrani“) s'a respinsu.

Punendu-se intrebarea: ce se face cu premiulu Herescu? D. Stefanescu cetesce aliniatulu respectivu din regulamentulu, care este claru si nu lasa locu la indoieála, adeca premiulu, ce nu s'a datu se adaoage la capitalu. — D. Odobescu opinésca, ca acumu ar' trebui se se votese asupra celorlalte opere, celu pucinu cele ce au capetatu voturi in comisiune, acésta parere este sustienuta si de d. Babesiu. — D. Romanu dice, ca societatea a primitu de basa raportulu comisiunii si apoi au purcesu la votu, prin urmare dupa votarea facuta in acésta conditiune nu se poté reveni la celelalte opere. — D. Sturdza dice, ca atunci, candu d. Ionescu spusese,

ca cele 3 opere sunt mai cunoscute si ca numai a d-lui Hasdeu érá mai pucinu cunoscuta, societatea a admisu cererea d-sale de a se ceti raportulu specialu numai asupra cartiei Hasdeu acum dupa votare societatea numai poté reveni asupra celorlalte opere. — D. Cretulescu crede, ca votulu datu nu implica, cumu-ca societatea s'ar' fi pronuniatu si asupra celorlalte opere. — D-nii Odobescu si Babesiu insistandu, facu propunere, care, punendu-se la votu, cade. Atunci d. Odobescu cere a se determiná, ce se publice in Anale? numai raportulu generalu inpreuna cu raportulu asupr'a cartii d-lui Hasdeu, séu si celelalte? — Se decide a se tipari raportulu d-lui Baritiu, dér' copriindu in sine unu resumatu si din celelalte raporturi, adeca se le intrupésca.

Presiedinte, I. Ghica.

Secretaru ad hoc, A. Romanu.

(Va urmá.)

Sciri diverse.

— (Unu nou atentatu.) Junele si simpaticulu rege alu Italiei Umberto intreprinse de mai multu tempu o calatoria prin regatulu seu. Intorcenduse spre capital'a sa trecu si prin Neapole. Aici la intrarea sa unu bucataru cu numele Passamente se repedi cu unu pumnalu asupra regelui dara din fericire lovitur'a nu iau succesu, ci au ranitu pe regele numai la braciulu stengu. Ministrulu presiedinte Cairoli inca a fostu ranitu. Atentatorele primindu mai multe lovituri a fostu prinsu. — Pana acuma numeramu in anulu acesta patru atentate si adeca: doue asupra imperatului — rege Wilhelm, unulu asupra regelui Spaniei Alfonso si celu din urma asupra regelui Italiei Umberto. Numele celoru patru atentatori sunt: Hödel, dr. Nobiling, Moncasi si Passamente.

— (Gratiositati magiare in stilu parlamentar.) In urm'a denuntiariloru facute in diet'a din Pest'a de càtra bar. Blasius Orbán relativu la ingerintiele si coruptiunea gubernamentalu cu ocasiunea alegeriloru dietale din Transilvani'a, d. Nicol. Papp, redactorulu diariului „Magyar Polgar“ si renegatu din Clusiu, s'au aflatu indemnatu a adresá urmatórea scrisóre numitului deputatu:

„In siedinti'a dietei din 2 Novembre a. c. d-ta d-le deputatu ai afirmatu, ca ai probe sigure despre aceea, ca s'au tramisu câte 2000 fl. lui Lad. Tisza la Cianu, care sume apoi saru' fi impartitu printre alegatori de càtra chiori eroi dela „Magyar Polgar“. De órece acésta denuntiare grava se poté referi numai la mine, fiindu eu redactorulu diariulu „Magyar Polgar“ si uitandume chiorisii, me simtiu indemnatu a-ti respunde prin câteva cuvinte. Déca d. Blasius Orbán va potea afhá in Transilvani'a séu in vre-o alta parte a tierei nóstre vre-unu deputatu, care ar sustienea in publicu, ca au primitu dela mine in decursulu alegeriloru bani pentru scopuri electorale, séu déca va potea probá, ca eu am trimisu bani spre scopuri electorale séu prin posta séu pe alta cale, — atunci me angagesu a dá d-lui B. Orbán ori ce satisfactiune ar dori, fia aceia morala séu de alta natura. Déca inse asertiunile sale voru remanea neprobate, atunci pe d. B. Orbán, care pana acuma de multu tempu érá consideratu cá omu seriosu ilu declaru de unu calumniatoru si omu de nimic'a, ce nu merita se ocupe unu locu in parlamentulu ungurescu.

Clusiu, 4 Nov. 1878.

Nicolae Papp,

redactorulu diariului „Magyar Polgar“.

La acésta scrisóre amabila respunde d. deputatu br. Blasius Orbán prin una alta si mai gentila care suna asiá:

„Lacheulu platitu alu gubernului tiszaiustu ruinatoru de natiune, d. Nicol. Papp mi-a adresatu prin „Magyar Polgar“ o scrisóre deschisa. Clusiuulu este cu multu mai indepartatu decâtu se-mi fia posibilu se desemnesu cu plésn'a biciului meu, stigm'a de sclavu pe obrazulu acestui servitoru. Elu pretinde dela mine probe, ca pe ce tempu a tramisu elu vreunui candidatulu gubernamentalu séu altuia bani, spre scopuri de corupere. Elu n'au tramisu, dar' i-a dusu elu insusi in totu loculu pe unde numai a potutu ajunge. Se nu-si uite despre drumurile sale pe la Gherl'a unde au fostu alesu prin coruperi ne mai audite de membrii dietei din Sibiiu si ai senatului imperialu despretiuiti in tóta tier'a. Se nu-si uite de cele ce s'au petrecutu la Turenu, unde insocitu de professorulu de dantiu Hora a mersu din casa in casa si a cumperatu cu bani suflete in diu'a mare pe strade, precum l'am vediuu eu inpreuna cu altii, fara nici-o rusine, asiá, ca déca procurorulu reg. ar fi dispusu se aplice asupra d. Nicol. Papp pedepsele cele aspre prescrite pentru abuzurile la alegeri, atuncea acesta de multu ar fi avutu ocasiune se meditesse in temniti'a asupra trecutului gloriei lui Tisza. Elu cere probe! Voi dá probe inaintea sectiunei criminale a tribunalului, de-órece eu numai acestu foru ilu consideru de competentu pentru condamnarea impertinentiei unui omu sustienutu precum este Nicolae Papp.

B.-Pest'a 7 Nov. 1878.

Blasius Orban.“

— (Membrii societatii maestriloru caltiunari din Lipov'a): Ioanu Pasca, Gregoriu Siartu, Ioanu Mihutiu, Ioanu Simonu, membru comitetului, Ioanu Barianu, Gregoriu Micula, Ilie Vasiciu, Ioanu Gavranoviciu, membru comitetului, Kuklai Emericu, Georgiu Ratiu, Sim'a Sabou, membru comitetului, Alisandru Iovanu, Eftimiu Zuzanu, membru comitetului, Savu Marcoviciu, Theodoru Talosiu, Demetriu Savi, Ioanu Cusmanu, Nicolau Milosiu, Parteniu Barbusiu, Atanasiu Pasca, controloru, Pai Pardanschi, Andreiu Dimitrieviciu, Luc'a Iancoviciu, Ignatiu Istvanu, Tom'a Georgeviciu, controloru, Alisandru Savi, Demetriu Cismasiu, membru comitetului, Atanasiu Fulcea, Petru Perii, Vasiliu Vuescu, Demetriu Istvanu, membru comitetului, Georgiu Georgeviciu, pre-

siedinte, Ioanu Popoviciu, vice-presiedinte, Iosifu Ardeleanu, Atanasiu Micul'a, casariu, Ioanu Nicoli, Georgiu Popoviciu, Vasiliu Todorescu din Radn'a, Constantinu Popoviciu, membru comitetului, Iuliu Micu, membru comitetului, Vasiliu Iovi, Nicolau Bradeanu, Demetriu Pasc'a, Vasiliu Eftimoviciu, Nicolau Trandafir, Macsimu Milosiu, Mateiu Deheleanu, Sim'a Vancu, Kováts György, membru comitetului, Atanasiu Naraiantiu, Iuliu Marcoviciu, Georgiu Born'a, Cristoforu Stanila, Demetriu Iurm'a, Iacobu Murs'a, Ioanu Sendroiu, Theodoru Damaciusiu, Ioanu Puticiu, Caramfilu Saviciu, Mihaiu Saviciu, Nicolau Angelu, Davidu P. Simonu, comerciante, Ioanu Tudulescu, invetiatoriu, notariu si membru comitetului.

— (Musicalien noue.) Din „Cantulu gin-tei Latine“ au sositu unu nou transportu de esemplare, la W. Krafft in Sibiiu, dupa ce din primul transporte s'au vendutu in scurtu tempu tóte esemplarele. Cu acésta ocaasinne observamu, ca modulu celu mai effinu si mai siguru pentru comendarea de carti singuratiche si musicalie este acela de a se cere tramiterea prin legatura crucisie (Kreuzband) in care casu la platire anticipative pretiulu se urca numai cu 10%, in tempu ce la tramitere cu posticipatiune porto si suie aprópe la valórea cartiei séu a noteloru musicale.

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 18 Novembre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.56 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.33 „
Imperialu rusescu	„	9.30 „
Moneta germana de 100 marce	„	57.65 „
Sovereigns englesi	„	12.— „
Lira turésca	„	11.— „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.— „

Pretiurile cerealieloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

19 Novembre in Sibiiu:

Grán, dupa cualitati	1 hectolitru	fl.	5.40—6.20
Grán, amestecat	1 „	„	4.50—5.10
Secara	1 „	„	3.60—4.—
Papusiou	1 „	„	3.—3.40
Ordiu	1 „	„	4.—
Ovesu	1 „	„	1.80—2.20
Cartofi	1 „	„	1.50—2.—
Mazare	1 „	„	7.—
Linte	1 „	„	8.—
Fasole	1 „	„	4.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„	34.—
Untura (unsóre topita)	50 „	„	29.00
Carne de vita	1 „	„	32—40
Oua 10 de	„	„	—25

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

16 Novembre.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	l.	99.— b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	101.— „
Obligatiune de imprumutu dominiile din 1871 cu 8%	„	99.— „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	91.50 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalu cu 7%)	„	83.50 „
Imprumutulu municipale non (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	95.50 „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	180.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„	34.— „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	87.— „
Daci'a, Compania de asecur. din 1871 actiunea de 250 l. a. 8%	„	186.— „
Romani'a, Compania de asecur., (act. de 100 l. n.) 1873 cu 8%	„	73.— „

Nr. 940/1878.

(50) 2—2

Concursu.

La scóla granitierésca din Vaid'a-rece langa Fagarasiu e de a se conferi unu postu de invetietorésca cu salariu anualu de 200 fl. v. a. in rate lunari, cortelu si 6 stangeni metrici lemne de focu pentru ea si sal'a de propunere. — Dupa unu anu de proba cu resultatu bunu, salariulu se va amelior'a.

Dela suplicantu se recere: cá se fia romana, se produca atestatu despre absolvarea cursului pedagogicu cu succesu indestulitoriu si se fia capabila a instrúa elevele in lucruri: de mana, de casa si gradina.

Se notifica, ca fiindu la susu numit'a scóla trei (3) invetietori, invetietorés'a nu se va ocup'a si cu elevele incepatóre.

Suplicele instruate cu documentele prescrite se primescu pana in 25 Novembre inclusive st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu de fondulu scolaristicu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I din Sibiiu.“

In termiu de circa numai 5 luni ajunge a se inparti in marea loterie de capitaluri **concessionata si garantata de Statu**, in 7 grupe enorma sum'a de

7 milióné 792,800

marce germane de auru in 42,600 castiguri. Celu mai mare castigu este de:

375,000 marce in auru.

Mai departe sunt castiguri speciale in marce de auru:

250,000	3 a 30,000	61 a 4000
125,000	25,000	4 a 3000
80,000	6 a 20,000	304 a 2000
60,000	6 a 15,000	10 a 1200
50,000	12,000	502 a 1000
40,000	24 a 10,000	621 a 500
36,000	31 a 5,000	ect. ect.

Tramitiendunise numai

franci $7\frac{1}{4}$ pentru unu losu intregu

$3\frac{3}{4}$ „ „ „ de jumetate

vomu espedá losurile originale prevediute cu marc'a statului. Losuri de reinoire, planuri de sortire, liste de castiguri, banii castigati ect. se voru tramite promptu si la tempulu seu. Oferinduse numai acésta rara ocasiune de a potea castiga unu capitalu fórté insemnatu prin o mica rimesa si cunoscutu fiindu din experientia, ca provisiunea de losuri se va petrece fórté iute, asiá suntetu rogati a ve adresá catu mai curendu si celu multu pana la

25 Novembre a. c. st. n.

directu si cu tóta increderea la cas'a de banca

Marc. Goldfarb,

Hamburg. (Germani'a de Nordu.)

Plat'a se poté face in ori ce moneda aflatóre in cursu séu in timbre de posta romanesci.